

HET/////////
UTRECHTS
ARCHIEF//
/////////
/////////

Meerjarenbeleidsplan Het Utrechts Archief 2021 – 2024

Werken aan een innovatief,
inspirerend en inclusief archief

Voorwoord

Voor u ligt het nieuwe meerjarenbeleidsplan van Het Utrechts Archief voor de periode 2021-2024. We schreven het plan in een onrustige periode waarin COVID-19 de hele wereld op z'n kop zette. Een tijd waarin veel zekerheden onzeker werden en het kabinet maatregelen nam om de verspreiding van het virus in te dammen. Voor Het Utrechts Archief betekende dit dat we in maart 2020 de studiezaal en het publiekscentrum moesten sluiten en onze medewerkers en vrijwilligers zoveel mogelijk vanuit huis gingen werken. Op dat moment waren we druk bezig met het project om digitaal en flexibel te gaan werken, wat ons door de COVID-19 maatregelen direct veel voordelen opleverde. Digitaal thuiswerken, samenwerken en vergaderen kon hierdoor snel het werken op de beide locaties vervangen. Onze digitaliseringsinspanningen van de afgelopen jaren hielpen ons in deze tijd ook om de dienstverlening aan onze studiezaalbezoekers voor een belangrijk deel vanuit huis te kunnen voortzetten. Omdat we geen bezoekers konden ontvangen in de Expo, ons vernieuwde publiekscentrum, benutten we onze digitale kanalen om ons publiek te blijven inspireren met verhalen over de Utrechters en hun stad en provincie. In het begin van de zomer waren beide locaties aangepast aan de 1,5 meter samenleving en zijn de Studiezaal en Expo weer geopend.

Naast COVID-19 vinden er op dit moment andere ontwikkelingen in de samenleving en de archiefsector plaats, die richting geven aan onze agenda voor de komende jaren. De digitale transformatie van de overheid en de samenleving zet in rap tempo door en de maatschappelijke roep om een meer diverse en inclusieve samenleving vraagt om extra actie van onze kant. Onze vaste partner in de gemeenschappelijke regeling, het Rijk, heeft aangekondigd over circa vier jaar uit de gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief te stappen. Hiervoor in de plaats komt een nieuwe samenwerking voor het beheer van de papieren rijkscollectie. Ook wordt er in de zomer van 2020 een onderzoek uitgevoerd naar het gemeenschappelijke e-Depot van het Rijk en de Regionaal Historische Centra (waaronder HUA). Tot slot komt de nieuwe archiefwet eraan, waarin onder meer de overbrengingstermijn wordt verkort van 20 naar 10 jaar. Deze ontwikkelingen maken de behoefte aan een wendbare organisatie, gericht op innovatie, groter dan ooit tevoren. Vanwege deze ontwikkelingen zullen we het meerjarenbeleidsplan over twee jaar waar nodig herijken.

De komende vier jaar zetten we een volgende stap in de digitale transformatie waarbij we de ingezette flexibilisering en digitalisering, versneld als gevolg van COVID-19, verstevigen. Samen met het Rijk, de provincie en de gemeente Utrecht werken we verder aan duurzaam digitaal beheer van de overheidsarchieven, investeren we in het verwerven en ontsluiten van particuliere archieven, wordt onze virtuele studiezaal leidend voor onze dienstverlening en ontwikkelen we inspirerende programma's rondom onze vernieuwde Expo 'Utrecht begint hier'. Voor al onze diensten en onze eigen organisatie richten we ons in toenemende mate op een divers publiek, zodat iedereen zich herkent en welkom voelt in Het Utrechts Archief!

Anke Klein

voorzitter bestuur Het Utrechts Archief

Chantal Keijsper

directeur Het Utrechts Archief

Terugblik: wegwijzer: 2017 – 2020

De beleidsperiode 2017 – 2020 betekende voor Het Utrechts Archief het kantelpunt in een overgangperiode waarin we werkten aan de basis voor het integraal beheren van onze fysieke en digitale collecties. Hierin verschoof het zwaartepunt bij de raadpleging van de fysieke naar de digitale collectie.

Achtergrond

In de afgelopen beleidsperiode 2017-2020 (*Wegwijzer naar de digitale toekomst*) investeerden we fors in de digitalisering van de collectie. We plaatsten alle collectiedata in één beheersysteem en voegden online diensten toe. Om onze data optimaal raadpleegbaar te maken, brachten we onze auteursrechten op orde en maakten we de weg vrij voor hergebruik van onze collectie via Linked Open Data. Het e-Depot voor de opslag van digitaal gevormd archief verliet de tekentafel en werd getest in pilots met onze overheden. De omvang van de digitale collectie groeide tot ruim 20% van de originelen in depot. Daarnaast verbouwden we het publiekscentrum in het Museumkwartier en openden we onze nieuwe Expo 'Utrecht begint hier' in oktober 2019. Onze bezoekersaantallen stegen naar ruim 35.000 personen per jaar en daarnaast zat er flinke groei in het gebruik van de digitale collectie, die jaarlijks tientallen miljoenen keren geraadpleegd wordt door lokale, nationale en internationale gebruikers. Om al deze activiteiten professioneel te kunnen uitvoeren, vernieuwden we de digitale bedrijfsvoering. Alle medewerkers kunnen sinds 2020 locatie-onafhankelijk werken in een online samenwerkingsomgeving.

Een deel van onze projecten voerden we uit met de steun van fondsen en particulieren die bijdroegen aan exposities, digitalisering, restauratie, verwerving en publicaties. Wij danken hen zeer en hopen dat we de komende jaren kunnen blijven rekenen op deze belangrijke vorm van ondersteuning en samenwerking. We bedanken ook onze vele vrijwilligers voor hun enorme inzet om onze collecties beter toegankelijk te maken en hopen dat ook zij er in de nieuwe beleidsperiode weer bij zijn!

In deze beleidsperiode hebben we onze strategische agenda grotendeels succesvol uitgevoerd. De publiekscant is gemoderniseerd en klaar voor de komende jaren, een groot deel van de veelgevraagde bronnen is online toegankelijk en het digitaal beheer kan worden uitgebouwd als de voorwaardelijke politieke, bestuurlijke en financiële keuzes zijn gemaakt. Hiermee zijn we in staat om de volgende fase van onze digitale strategie uit te gaan voeren.

Onze missie en visie

Het Utrechts Archief draagt zorg voor de duurzame toegankelijkheid van overheidsinformatie en de grootste historische collectie van Utrecht. Daarnaast voorzien we onze bronnen van context door ze te beschrijven en maken we ze (her)bruikbaar en zichtbaar voor de doelgroepen in het brede programma voor cultuureducatie. Deze uitgangspunten zijn vastgelegd in onze missie:

Het Utrechts Archief verwerft en bewaart de bronnen van de Utrechtse geschiedenis en stelt ze beschikbaar aan het publiek. We verbinden de inwoners van de stad en provincie door gezamenlijk het verhaal van de Utrechtse geschiedenis te vertellen. Het Utrechts Archief is een toonaangevend expertisecentrum voor informatiebeheer en een deskundige partner voor instellingen en overheden in de regio.

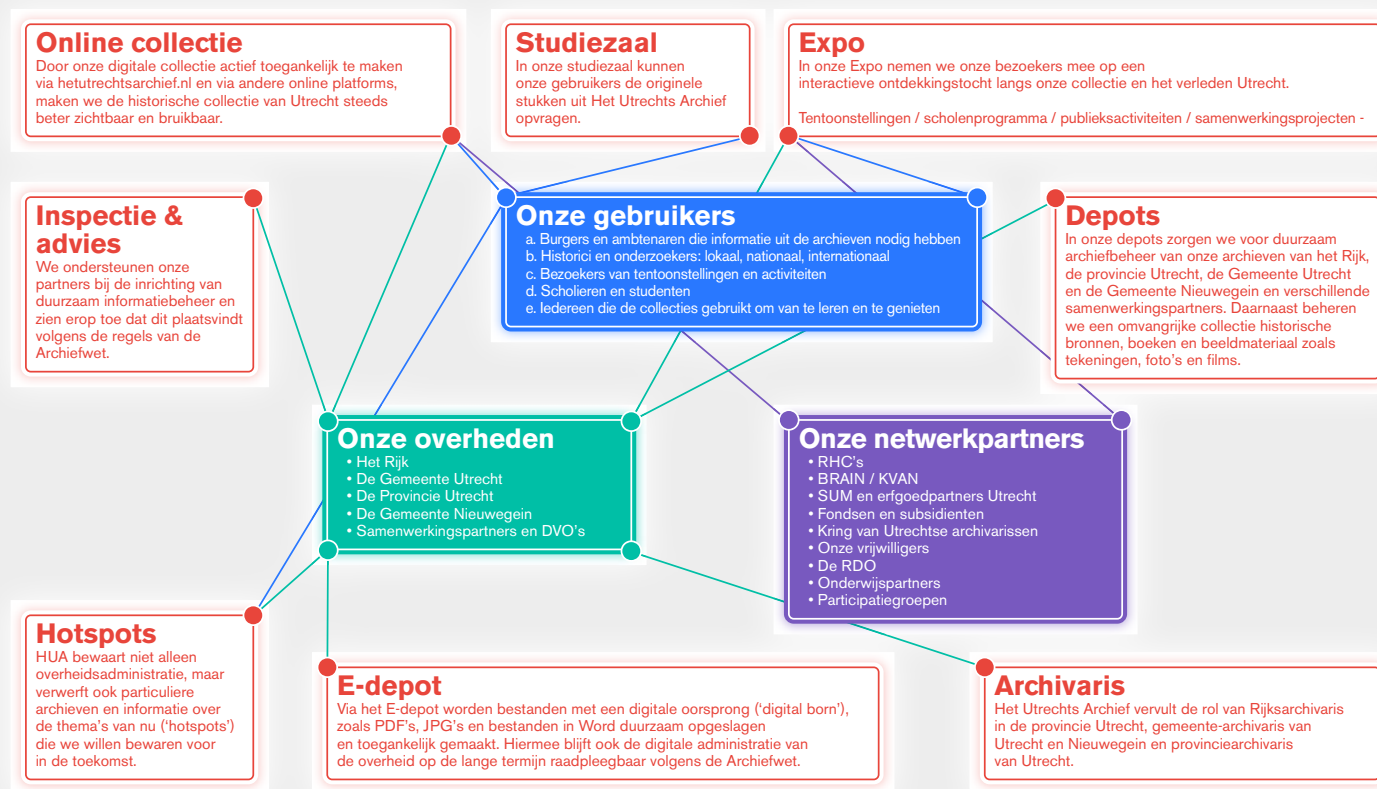
Kernwaarden

Onze kernwaarden zijn: toegankelijk, duurzaam, verbindend en betrouwbaar.

Voor wie zijn wij er?

We zijn er voor iedereen die onze collecties en diensten wil (her)gebruiken voor recht en bewijs, onderzoek, onderwijs of cultuurbeleving. Onze bezoekers en gebruikers voelen zich welkom via onze kanalen en herkennen zich in onze programmering en diensten. Ze doen onderzoek met de collectie, maken hun eigen verhalen en voegen herinneringen toe. Hun eigen collectie wordt onderdeel van die van HUA, die hierdoor steeds meerstemmiger wordt. We streven naar een inclusieve en diverse organisatie waar iedereen zich welkom voelt. Dit betekent dat we eraan werken dat iedereen deelneemt aan en participeert in onze activiteiten en diensten, ongeacht achtergrond, leeftijd of beperking.

Voor wie zijn we er?

Collectie

Onze archiefcollectie vormt het hart van onze organisatie. De collectie bevat bronnen over het verleden van de stad en provincie Utrecht vanaf de vroege Middeleeuwen tot aan de dag van vandaag:

- 31 kilometer archieven en collecties van het Rijk, de Provincie Utrecht, de gemeenten Utrecht en Nieuwegein, kerkelijke instellingen, NS, Utrechtse landhuizen en kastelen, instellingen en personen.
- Een half miljoen foto's, films, tekeningen, prenten en kaarten.
- Bibliotheek met ruim 70.000 boeken, kranten en tijdschriften.

Onze visie

De digitale transformatie van de archiefsector is in volle gang. Voor de aankomende beleidsperioden heeft HUA de volgende uitgangspunten geformuleerd:

Onze diensten - gebruik en hergebruik

De digitale transformatie van de samenleving doet een nieuw beroep op onze dienstverlening. Digitaal is hierbij leidend: de dienstverlening verloopt primair via internet en digitalisering verloopt zoveel mogelijk op basis van verzoeken van gebruikers. Het goed vindbaar en toegankelijk maken van onze gedigitaliseerde documenten en van bestanden met een digitale oorsprong (digital born), is hierbij de belangrijkste opgave. Nieuwe technologieën spelen een onmisbare rol in de innovatie van onze dienstverlening. We opereren zoveel mogelijk in netwerkverband om te experimenteren met nieuwe technieken, (her)gebruik te stimuleren en collecties te verbinden.

Archiefbeheer & advies – duurzame toegankelijkheid

Via digitale innovaties ondersteunen we onze zorgdragers op het gebied van duurzaam digitaal beheer van overheidsarchieven. Door samen te werken aan voorzieningen voor duurzame opslag en advies over de inrichting van de informatiebeheersystemen zorgen we ervoor dat burgers en ambtenaren op de lange termijn toegang hebben tot de benodigde archiefstukken. HUA is in de regio het expertisecentrum op het gebied van openbaarheid en duurzame toegankelijkheid. Toezicht ontwikkelt zich tot systeemtoezicht. Archieftoezicht wordt toezicht op informatiebeheer: recordmanagement, informatiebeveiliging en privacyregelgeving.

Publieksbereik & educatie - participatie en samenwerking

Om de collecties optimaal te laten renderen, vertellen we de verhalen bij onze collectie, samen met inwoners en diverse partners. Via onze onderwijsprogramma's voor scholieren en studenten maken we het verleden zichtbaar en tastbaar en relevant voor het heden. Onze publieksactiviteiten richten zich op een breed en divers publiek en vinden plaats in onze Expo en op andere plekken, via internet, (social) media en op locaties waar ons publiek zich bevindt.

Een lerende, wendbare en innovatieve organisatie

We investeren in een lerende organisatie met permanente aandacht voor opleiding en ontwikkeling van onze medewerkers. Hiermee stimuleren we de ontwikkeling van een wendbare en innovatieve organisatie met de blik naar buiten en investeren we in de duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers.

DE COLLECTIE ONLINE BEHEREN EN CONSERVEREN
BESCHRIJVEN EN METADATEREN DIGITALISEREN
P&O COLLECTIE ARCHIEFINSPECTIE & ADVIES
VERWERVEN ONTWIKKELEN OPEN DATA-SETS FINANCIËN EVENEMENTEN
ONTWIKKELEN RAADPLEGING ORIGINELEN IN DE STUDIEZAAL
EDUCATIEPROGRAMMA ARCHIVARIS VAN RIJK, GEMEENTEN EN PROVINCIE UTRECHT E-DEPOT ONTWIKKELEN NIEUWE DIGITALE DIENSTEN
TENTOONSTELLINGEN PROGRAMMA
BEHEER DEPOTS EN GEBOUWEN UTRECHT 900 JAAR

Speerpunten voor 2021 – 2024

De aankomende beleidsperiode geven we onze beleid richting via de volgende drie speerpunten:

- I. Samen bouwen aan het archief van morgen
- II. Jouw collectie (Utrecht) begint bij Het Utrechts Archief
- III. Onze organisatie maken we samen

Algemeen: afspiegeling en bereik

Om diversiteit en inclusie in onze collectie en van onze doelgroepen te bevorderen, zullen we de komende beleidsperiode de 4 P's van de Code Culturele Diversiteit (Publiek, Personeel, Programma en Partners) plus de P van Proces (van acquisitie en ontsluiting) verder inkleuren. Hiermee werken we aan de verbreding van onze doelgroepen met een migratie-achtergrond en in kwetsbare groepen, zoals ouderen en gebruikers met een fysieke beperking. Hiermee streven we naar het vergroten van onze maatschappelijke impact. De basis hiervan vormt het aangaan van langdurige partnerschappen. Hiermee verbinden wij onszelf via onze collecties en verhalen aan deze groepen. Zo wordt HUA toegankelijker, meerstemmiger, veelkleuriger en een betere afspiegeling van de hele Utrechtse samenleving die de afgelopen decennia sterk veranderd is. Een van de methodes die we hierbij inzetten is het werken met jaarthema's die onze activiteiten richting geven. Denk aan het verwerven, beschrijven, digitaliseren en presenteren van de stukken die te maken hebben met het jaarthema. Zo werken we aan het actualiseren van onze archieven, het betrekken van particulieren en partnerorganisaties en aan de diversiteit van onze collectie. De volgende onderwerpen worden hierbij de komende jaren leidend:

- 2021** Utrechters in verenigingen ("van FC Utrecht tot het studentencorps")
- 2022** Utrecht 900 jaar (het stadsrecht van 1122)
- 2023** Het slavernijverleden van Utrecht
- 2024** Nog nader in te vullen op basis van actualiteit
- 2025** 650 jaar Provincie Utrecht ('Stichtse landbrief - 17 mei 1375')

I. Samen bouwen aan het archief van morgen

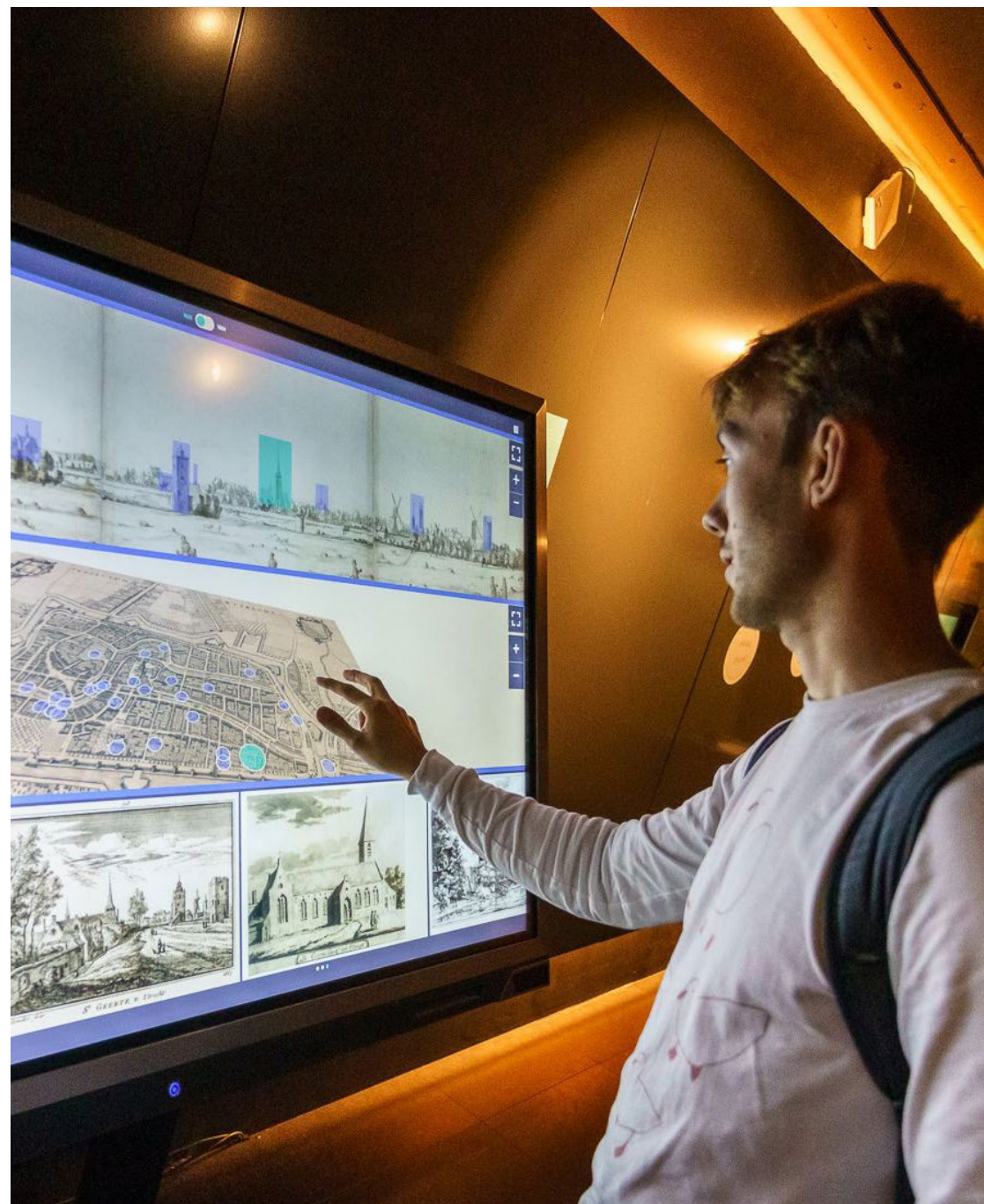
Het Utrechts Archief draagt zorg voor de duurzame toegankelijkheid van archieven van overheden en van cultuurhistorische collecties uit de stad en provincie Utrecht. We weten wat er met deze gegevens kan, mag en moet. Om onze papieren en digitale archieven voor nu en de komende generaties te behouden, investeren we samen met onze overheden in een infrastructuur voor duurzaam digitaal beheer. Bij onze toezichttaak zullen we steeds meer inzetten op systeemtoezicht.

Duurzame toegankelijkheid

Op welke manier krijgen burgers toegang tot digitaal gevormde stukken van de overheid? Hiervoor zullen we de komende beleidsperiode een e-Depot implementeren voor de duurzame opslag van digitaal gevormd archief. We werken hiervoor nauw samen met onze overheden en maken gebruik van nieuwe ontwikkelingen, zoals *archiving by design*, *preservation on premise* en *common ground*. Deze voorziening wordt mede bepaald door de uitkomst van het e-Depot onderzoek dat op dit moment wordt uitgevoerd vanwege de voorgenomen uittreding van het Rijk uit de Regionaal Historische Centra. We hebben een *road map* ontwikkeld waarbij we kiezen voor een architectuur die voldoet aan de principes van de nationale strategie digitaal erfgoed. De principes van de MARA (ModelArchitectuur RijksArchiefinstellingen) en DERA (Digitaal Erfgoed Referentie Architectuur) zijn hierin leidend. Hiermee kunnen we in 2024 een regulier werkproces organiseren voor het beheer van digitaal archief, ons e-Depot certificeren en een beheerorganisatie voeren onder het model van OAIS (Open Archival Information System). Het Utrechts Archief wordt hiermee dé samenwerkingspartner voor digitale archivering in de provincie.

Integraal collectiebeheer

Onze data hebben grote maatschappelijke en economische waarde. Om Linked Open Data, app-toepassingen, hergebruik, digitale exposities en andere innovatieve toepassingen van de digitale collectie mogelijk te maken, investeren we de komende beleidsperiode in integraal collectiebeheer. De afgelopen periode hebben we alle collecties al ondergebracht in één beheersysteem, in de komende periode gaan we onze architectuur en infrastructuur structureren via DERA en MARA. Op die manier zorgen we voor betrouwbare, duurzaam toegankelijke informatie met een optimale gebruiksmogelijkheid.

Digitalisering

In 2020 is ruim 20% van de archiefbeschrijvingen gedigitaliseerd en gepubliceerd, in de komende tien jaar voegen we daar 10% (ruim 3 miljoen scans) aan toe. In 2030 hebben we daarmee een derde van de archieven digitaal beschikbaar. De komende beleidsperiode blijven we de dienst *scanning on demand* aanbieden. We gaan naast films en foto's ook op grote schaal videobanden verwerken. Daarnaast hebben we speciale aandacht voor onze topcollectie middeleeuwse bronnen. In 2019 en 2020 werd het oudste stadsarchief volledig geconserveerd en gedigitaliseerd. In 2021 volgt het deel uit de 17^e en 18^e eeuw. De charters behorend bij dit deel van het Stadsarchief worden in kleur gescand en volgens de nieuwste inzichten geconserveerd en geborgen. Als onderdeel van *Utrecht 900 jaar* staat de raadsledendatabase in 2022 online en we starten de voorbereiding voor *650 jaar Landsbrief* in 2025.

Uitgelicht:

De volgende fase in Digitale toegankelijkheid en Innovatie

Vanaf 2021 zetten we, naast de reguliere gedigitaliseerde archiefstukken per jaar, ruim 250.000 scans, een grote extra stap op het gebied van digitalisering en toegankelijkheid. In het nieuwe projectcluster DiTO digitaliseren we nog eens 1 miljoen veelgevraagde bronnen, die we tevens op een innovatieve manier aan onze doelgroepen gaan aanbieden. Hierbij passen we nieuwe technologieën toe, waarmee we een impuls geven aan de vindbaarheid en doorzoekbaarheid van de digitale collectie.

Systeemtoezicht

De archivariissen van Het Utrechts Archief zijn toezichthouder voor provincie Utrecht, gemeente Utrecht, gemeente Nieuwegein en diverse gemeenschappelijke regelingen. De afgelopen jaren hebben we de transformatie bij onze overheden van papier naar digitaal informatiebeheer begeleid met inspecties, nulmetingen, formele en informele advisering en de inrichting van strategisch informatieoverleg. Uitgangspunt is dat overheden actief de regie voeren over hun informatiebeheer. Deze ontwikkeling brengen we de komende periode naar de volgende fase, waarbij de overheden zorgen voor meer interne controle op het eigen informatiebeheer en de archivaris de rol van systeemtoezichthouder aanneemt. Dit betekent onder meer samenwerking in toezicht met de functionaris gegevensbescherming (FG), *information security officer* en *chief information officer*. Toetsing vindt daarbij plaats op strategische thema's en veranderingen in wet- en regelgeving. Deze beweging naar systeemtoezicht maken wij in constante dialoog met onze partners.

Collectie en hotspots

HUA is de centrale en betrokken speler in de stad en regio voor duurzame toegankelijkheid van informatie. Dat komt tot uiting in het toegankelijk maken van de metadata en data over de geschiedenis van de regio. De collecties van HUA vormen het hart van de organisatie en het kapitaal van onze partners. We willen voor iedereen toegankelijk zijn. We hebben het besef dat een archief of collectie op diverse manieren en door meerdere partijen bevroegd kan worden. Onze maatschappelijke doelstelling komt in ons collectieprofiel tot uiting. Om onze collectie relevant te maken voor *alle* Utrechters, verzamelen we samen met onze overheden actuele hotspots met een inclusieve benadering: gebeurtenissen in de stad of provincie Utrecht die een grote impact hebben op (groepen van) inwoners. Het documenteren van de samenleving past binnen ons vast te stellen acquisitiebeleid dat afgestemd wordt op de jaarlijkse programmeerthema's. We zorgen er met ons acquisitiebeleid daarnaast voor dat Utrechters die zich nu nog onvoldoende herkennen in de collectie, bijvoorbeeld vanwege een migratieachtergrond, beter weerspiegeld worden in het collectief geheugen van Utrecht. Hiervoor gaan we onder meer samenwerkingen aan met migrantenorganisaties, een ontwikkeling die we ruim 10 jaar geleden hebben ingezet en waarin we blijven investeren. Tot slot blijven we in het bijzonder een toonaangevend centrum voor middeleeuwse bronnen en bewaren we landelijke archieven van levensbeschouwelijke organisaties en de spoorwegen.

In 2024:

- Is een kwart van onze collectie (8 miljoen scans) online beschikbaar
- Is onze informatiearchitectuur ingericht volgens de eisen van de DERA & MARA
- Zijn alle middeleeuwse charters gevlakt, geconserveerd en gedigitaliseerd
- Documenteren we de Utrechtse samenleving met bijzondere aandacht voor hotspots, meerstemmigheid en inclusie.
- Is duurzaam digitaal beheer going concern
- Heeft toezicht zich in belangrijke mate ontwikkeld tot systeemtoezicht
- Verwerken we naast film en fotomateriaal op grote schaal videobanden

II Jouw collectie (Utrecht) begint bij Het Utrechts Archief

Dankzij de investeringen in digitalisering in de afgelopen jaren, vindt veel dienstverlening aan onze gebruikers inmiddels online plaats. De komende jaren gaan we deze bronnen beter doorzoekbaar en vindbaar maken. Hierbij investeren we in innovatieve technieken als *Linked Open Data*, kunstmatige intelligentie en multimediale technieken. In het brede programma voor cultuureducatie richten we ons ook op nieuwe doelgroepen, op diversiteit en op inclusie.

Nieuwe digitale diensten

Tijdens de Covid-19 crisis vielen we noodgedwongen geheel terug op onze digitale dienstverlening. Dit heeft een impuls gegeven aan onze digitale dienstverlening, zoals het uitgebreider chatten met gebruikers en het aanleveren van scans en andere informatie via internet in plaats van het raadplegen van originele stukken. Ook is de populariteit van onze crowdsourcingprojecten waarbij deelnemers omvangrijke gedigitaliseerde bronnen thuis achter hun PC ontsluiten toegenomen. Ook onze eigen vrijwilligers blijven daarbij een belangrijke rol spelen, bijvoorbeeld in het project Bevolkingsregisters 1850-1890. Deze innovatieve kant van de dienstverlening gaan we de komende periode uitbouwen. We investeren extra in innovatie en zetten minder in op de raadpleging van originelen. Hiermee beschermen we onze collectie en helpen we gebruikers sneller en efficiënter aan de juiste informatie. We bieden onze content zoveel mogelijk online aan en leveren ondersteuning op maat via onder meer chatten, webinars en spreekuren met onze vakspecialisten.

Elk jaar publiceren we gemiddeld minimaal 250.000 nieuwe scans op onze website. Hoe meer bronnen we online publiceren, des te groter wordt de uitdaging om deze hoeveelheid data goed doorzoekbaar te presenteren. Daarom gaan we via het programma Digitale Toegankelijkheid en Innovatie (DiTO) niet alleen investeren in digitalisering, maar ook in innovatieve technieken en werkwijzen. Het belangrijkste loket voor de dienstverlening wordt nog meer dan voorheen de website waar de gebruiker op een laagdrempelige en gepersonaliseerde manier zijn of haar informatie kan vinden. De studiezaal aan de Alexander Numankade blijft in gebruik voor het raadplegen van de fysieke collectie, bijvoorbeeld vanwege openbaarheidsbeperkingen of auteursrechten. Ook hierbij passen we de ervaring toe die we hebben opgedaan tijdens de Covid-19 periode.

In 2024 is het openbare deel van onze collectie digitaal toegankelijk volgens de principes van de Digitaal Erfgoed Referentie Architectuur (domein 'bruikbaar'). We bieden deze data aan als *Linked Open Data*, voorzien van documentatie. Externe partijen kunnen hiermee zelfstandig aan de slag om toepassingen te ontwikkelen. Denk hierbij aan apps, websites, (media)kunst-installaties, (data)visualisaties andere eigentijdse presentatievormen van onze eeuwenoude bronnen (domein 'zichtbaar'). Externe partijen kunnen onze data via crowdsourcing of AI verrijken, waarna we deze data weer opnemen in de collectie (domein 'duurzaam'). Ook HUA zelf maakt in toenemende mate gebruik van kunstmatige intelligentie voor het verrijken van de metadata. Via automatische beeldherkenning worden afbeeldingen automatisch geanalyseerd en verrijkt met meta-data en via Transkribus worden handgeschreven, gedrukte en getypte bronnen tot op woordniveau door de computer ontsloten en doorzoekbaar gemaakt.

Publieksprogrammering & educatie - divers en inclusief

Om de collecties optimaal te laten renderen, vertellen we verhalen van de Utrechters bij onze collectiestukken, samen met inwoners, maatschappelijke organisaties en erfgoed- en onderwijspartners. We kiezen hierbij nadrukkelijk voor een diverse en inclusieve aanpak met aandacht voor en betrokkenheid van de wijken, zodat iedereen zich herkent in de tentoonstellingen en andere publieksactiviteiten. Daarnaast werken we waar kansen liggen samen met de musea in het Museumkwartier, het Volksbuurtmuseum, de Universiteitsbibliotheek, de Bibliotheek Utrecht en andere erfgoedpartners. Binnen het Samenwerkingsverband Utrechtse Museum (SUM) werken we aan het vergroten van onze zichtbaarheid door het verbinden van onze erfgoedcollecties. Via onze educatielijnen maken we het verleden voor scholieren en studenten zichtbaar en tastbaar. Onze publieksactiviteiten richten zich op een breed en divers publiek en vinden deels ook buiten de deuren plaats, via internet, (social) media en op fysieke plekken waar onze doelgroepen zich bevinden.

Uitgelicht: 900 jaar Utrecht

**UTRECHT
900JAAR**

Op 2 juni 1122 kregen de inwoners van Utrecht stadsrechten van keizer Hendrik V. Dit was een belangrijke stap in de ontwikkeling van het burgerschap van de Utrechters, voor de economie en voor het fysieke beeld van de stad, waar nu een stadsmuur mocht worden gebouwd. In 2022, precies 900 jaar na de schenking van het stadsrecht staat Utrecht stil bij de vrijheid, creativiteit, het culturele leven, het landschap, de wijken en al het andere waar de Utrechters en bezoekers dagelijks van genieten. In het Utrechts Archief staan de stadsrechten op een erepodium, samen met andere topstukken uit onze collectie en de menselijke verhalen daarachter, die voor iedereen te bewonderen zijn.

Met de vaste Expo *Utrecht begint hier* hebben we een ontmoetingsplek en een poort tot de stad en provincie Utrecht gecreëerd, die we de komende beleidsperiode uitbouwen met tijdelijke tentoonstellingen en activiteiten. Hier ontmoet het publiek de collectie. We volgen hierbij het ritme van jaarlijks één grote tentoonstelling en twee tot drie participatieprojecten in de zaal 'Utrecht is hier'. Die laatste plek fungeert als ontmoetingsplek waar volop geëxperimenteerd wordt met partnerschappen met maatschappelijke en andere organisaties. We zoeken naar nieuwe samenwerkingspartners binnen de wijken, zoals bewoners communities. Om hier richting aan te geven en heldere keuzes in te kunnen maken, werken we met kernthema's die aansluiten bij belangrijke lokale, regionale of nationale gebeurtenissen en actuele maatschappelijke ontwikkelingen. De kernthema's komen aan bod bij digitalisering, collectiebeheer, dienstverlening, tentoonstellingen, activiteiten, scholenprogramma's en de marketing en communicatie.

In onze tentoonstellingen en het activiteitenprogramma in de Expo tonen we onze digitale innovaties ook aan een brede doelgroep. Door de verbinding met onze digitale presentaties (website, digitale studiezaal, social media) te maken, versterken beide elkaar en vergroten we onze impact. De kernwaarden verbindend, duurzaam, toegankelijk en betrouwbaar zijn daarbij ons kompas; ze 'kleuren' de producten en diensten die we ontwikkelen.

In deze beleidsperiode implementeren we een nieuw onderwijsprogramma voor scholen, met een hoofdrol voor burgerschap en de ontwikkeling van Utrecht. Dit programma ontwikkelen we samen met onze partners en met aandacht voor herkenbaarheid en inclusie. Hier brengen we jongeren in aanraking met het tastbare verleden van onze archiefstukken, gekoppeld aan de moderne online toepassingen die we hiermee ontwikkelen. Via stageplaatsen en leer-werktrajecten kunnen leerlingen en studenten bij ons ervaring opdoen, bijvoorbeeld met het opbouwen van tentoonstellingen, communicatie- en marketingtrajecten. Ons programma voor cultuureducatie richt zich naast de scholenprogramma's op *informal learning* en beleving, onder meer in onze ouderenprogramma's via de *Vrijdag Museumdag*, *Museum voor één dag* en *Stichting met je hart* en in de ontwikkeling van het publieksprogramma rond 900 jaar Utrecht.

Werken aan een inclusief publieksprogramma

Een van de doelstellingen bij de herinrichting van onze Expo was het bereiken van nieuwe, inclusieve doelgroepen. Hiervoor werd de tentoonstellingszaal *Utrecht is hier* ingericht, waarin we twee keer per jaar met onze partners een publiekspresentatie maken. Denk aan partners als migrantenorganisaties, verenigingen van jongeren, ouderen, of individuen met een bijzonder verhaal. Zo bereiken we naast onze vaste doelgroepen ook nieuwe Utrechters, werken we aan verbinding en gemeenschapsvorming en blijft onze collectie relevant in een samenleving die ingrijpend veranderd is.

In 2024:

- Verloopt de dienstverlening grotendeels digitaal:
- We brengen de openingstijden van de studiezaal terug ten gunste van de digitale raadpleging
- We richten ons door verbeterde toegankelijkheid en nieuwe diensten op een stijging van het gebruik van de online collectie met 25%.
- Is het aantal bezoekers met een migratie-achtergrond aan het publieksprogramma verdubbeld.
- Organiseren we jaarlijks één grote wisselexpo en twee participatieprojecten.
- Hebben we een nieuw en inclusief educatieaanbod voor PO en VO ontwikkeld.
- Zijn onze collecties vindbaar op hetutrechtsarchief.nl, Wikipedia, WiewasWie, Archieven.nl, UtrechtAltijd en het Netwerk Oorlogsbronnen

III. Onze organisatie maken we met elkaar

Om kansen te benutten en tegenslagen op te vangen wordt het in onze snel veranderende samenleving steeds belangrijker om te investeren in een innovatieve en wendbare organisatie. In de afgelopen periode zijn we gestart met het project Digitaal Flexibel Werken waarin alle hard- en software wordt vervangen om een interactieve en locatie onafhankelijke werkomgeving te realiseren voor onze medewerkers. Daarnaast vraagt de toename van regionale en landelijke netwerksamenwerking om aanpassingen in onze eigen organisatie.

Organisatie

HUA wil snel en adequaat in kunnen spelen op de veranderingen om ons heen. Hiervoor zullen we steeds meer in projectgroepen en tijdelijke teams met eigen collega's en collega's van netwerkpartners samenwerken. Deze projectgroepen worden geformeerd op actuele vraagstukken en wendbaar ingericht. Daarom vinden we het belangrijk om de werkzaamheden steeds vaker door de afdelingen heen en procesgericht uit te voeren. Dit faciliteren we in de volgende fase van het project Digitaal Flexibel Werken. Hiermee creëren we de mogelijkheid voor medewerkers om flexibel en passend samen te werken met iedereen die daarbij nodig is. De werkwijze is gebaseerd op een moderne infrastructuur en bijbehorende middelen. Het nieuwe digitale werken vraagt om goede interne informatie- en communicatievoorziening, waarbij medewerkers interactief informatie brengen en halen. Hieraan besteden we aandacht bij de keuze en implementatie van de systemen en tools. Om ervaring op te doen met nieuwe technologieën en innovatieve toepassingen, creëren we ruimte voor experimenteren met een goede ondersteuning. Met de geleerde lessen verbeteren we, net als in de voorbije beleidsperiode, stapsgewijs onze bedrijfsvoering. Als kaders hierbij gelden de Archiefwet, AVG en andere regels waaraan we blijven voldoen. Hiermee creëren we een veilige omgeving waarin medewerkers actief uitgedaagd worden om een bijdrage te leveren aan Het Utrechts Archief van vandaag en morgen!

Onze medewerkers

In deze beleidsperiode zal in verband met pensionering een aantal collega's met specialistische kennis vertrekken, iets meer dan 10% van het personeelsbestand. Daarmee staan we voor de uitdaging hoe we hun kennis en netwerken in de organisatie kunnen borgen. De tweede uitdaging is het verwerven van nieuwe expertise en vaardigheden op het gebied van digitale transformatie en het bereiken van een divers en inclusief publiek. We stimuleren onze medewerkers om zich te blijven ontwikkelen zodat zij nu en de in toekomst met veel plezier en deskundigheid een waardevolle bijdrage kunnen blijven leveren aan onze ambities. Hiervoor investeren we in opleiding en ontwikkeling van onze medewerkers, enerzijds via individuele resultaatafspraken en leertrajecten en anderzijds via een opleidingsplan voor de organisatie. In dit opleidingsplan kiezen we elk jaar een van onze kernwaarden als thema en werken we deze waarde uit in kennissessies voor de hele organisatie of voor specifieke afdelingen of teams, cursussen en persoonlijke begeleiding. De thema's die we in deze beleidsperiode willen aansnijden zijn:

- 2021 – Betrouwbaar
- 2022 – Toegankelijk
- 2023 – Verbindend
- 2024 – Duurzaam

Systemen en procedures

In de komende beleidsperiode willen we onze systemen en procedures zo inrichten dat deze wendbaar zijn. Dat betekent een hoge mate van rationalisering en vereenvoudiging van systemen en procedures. We gaan op zoek naar standaardisatie van interne systemen en naar mogelijkheden om sneller en eenvoudiger te kunnen samenwerken met de externe omgeving. Daarbij streven we naar vermindering van het aantal systemen. Met het project Digitaal Flexibel Werken is de basis hiervoor gelegd en kunnen we deze ambities verder gaan uitwerken. De verregaande digitalisering zal een zwaarder beroep doen op de ICT-infrastructuur en de primaire en bedrijfsondersteunende systemen van HUA. Met het project Digitaal Flexibel Werken is in de voorgaande beleidsperiode een start gemaakt om de ICT toekomstbestendig te maken. In de komende beleidsperiode zullen we de infrastructuur evalueren op belangrijke aspecten zoals: hoe kan het groeiende dataverkeer in goede banen geleid worden, hoeveel opslagcapaciteit is de komende jaren nodig (van terabytes naar petabytes), willen we onze infrastructuur nog zelf hosten of zoeken we naar alternatieve oplossingen?

Duurzaam

HUA wil in de nieuwe beleidsperiode op een aantal duurzaamheidsterreinen verbeteringen doorvoeren om hiermee een bijdrage te leveren aan klimaat, natuur en milieu. Met de overdracht van het beheer van het gebouw van het Rijks Vastgoedbedrijf naar Het Utrechts Archief begin 2019 heeft HUA de kans benut om actief aan de slag te gaan met verbeteringen en verduurzaming van de depots. Met de extra inspiratie vanuit de wet Informatieplicht Energiebesparing kunnen we nu zelf stappen gaan zetten op dit gebied. Ook zal HUA de ecologische voetafdruk als criterium mee laten wegen bij de selectie van inkooppartijen, het gebruik van papier verder terugdringen en een plan maken voor energiebesparing op beide locaties.

In 2024:

- Zijn alle medewerkers qua vaardigheden en competenties voor hun werkzaamheden toegerust op de impact van de digitale transformatie en de netwerksamenleving. Hiervoor organiseren we elk jaar een trainingsprogramma toegespitst op een van de vier kernwaarden: 2021 – Betrouwbaar, 2022 – Toegankelijk, 2023 – Verbindend, 2024 – Duurzaam.
- Is onze organisatie diverser en inclusiever opgebouwd door onze wervingsprocedure aan te passen.
- Heeft HUA zijn digitale systemen en procedures geoptimaliseerd en vereenvoudigd. Alle systemen en procedures zijn doorgenomen en vereenvoudigd en het aantal systemen is in 2024 gereduceerd.

Kerncijfers	
Aantal medewerkers	Ca 45 fte
Archiefcollectie originelen	31 kilometer archieven en collecties
Digitale collectie	6 miljoen scans
Aantal vrijwilligers	Ca 300
Bezoekcijfers online	360.000 gebruikers, 10 miljoen pageviews eigen site
Bezoekers studiezaal	Ca 5.000 per jaar
Bezoekers Expo	Ca 30.000 per jaar

HET
UTRECHTS
ARCHIEF

